Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 10-го СЕРПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, AUGUST 10, 1984 No. 152. VOL. XCI.

Етнічні групи підтримують Конґресову комісію для дослідження голоду в Україні

Чикаго. — Джеррі Г. Бідермен, президент Американсько-Жидівського Комітету, Відділ в Чикаго, звернувся окремим листом до сенатора Чарлза Персі, голови Комісії закордонних зв'язків, з проханням „доложити всіх старань, щоб закон ч. 2456 перейшов". Цим законом мала б бути створена окрема комісія для розгляду причин і наслідків Великого голоду в Україні.

У своєму листі Дж. Бідермен підкреслює як важливе є взаємне зрозуміння серед різних етнічних груп їхніх переживань і трагедії і що таким зрозумінням можна лише допомогти та створити почуття солідарности у боротьбі за справедливість для всіх.

Наголошуючи важливість створення окремої комісії для розгляду Великого голоду в Україні, Дж. Бідермен пише, що „тільки коли світ зрозуміє таку кривду і образу людяности, можна сподіватися, що такі трагедії не повторяться в майбутньому".

Подібного листа до сен. Ч. Персі вислала Конні Сілс яка є головою Дорадчої комісії етнічности в шкільництві у стейті Іллиної, в якій співпрацюють різні етнічні групи, між ними членом її є також Український Народний Союз.

У листі К. Сілс підкреслює, що комісія „почувається до обов'язку прилучитися до американських українців, щоб прослідити і зрозуміти цю трагічну частину їхньої історії і тим самим запобігти тому, щоб такий голод ніколи не повторився".

Обидві організації взяли публічно участь у відзначуванні 50-річчя Великого голоду в Україні у 1983 році у Вашінґтоні.

„Лідан" і бандуристки з Ансамблю „Гомін Степів" виступлять на Союзівці



Дует „Лідан".

Союзівка. — Вокально-гумористичний дует „Лідан" Ліда Рудник і Богдан Бучвак - та бандуристи з Ансамблю „Гомін Степів" в особах Наталії Дмитрик і Лілі Опанащук, виступлять в кінці цього тижня на культурно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу Союзівці під час мистецької програми в суботу, 11-го серпня ц.р., о год. 8:30 вечора. Керівником програми, як завжди, буде конферансьє Союзівки Аня Дидик. Після мистецької програми відбудеться товариська забава з танцями під звуки оркестри „Союзівки".

В неділю, 12-го серпня відбудеться у великій залі „Веселки" виставка мистецьких праць Слави Ґеруляк. Під час тижня, від 13-18-го серпня свої мистецькі праці виставлятиме артист з Торонто Яків Креховецький. В цьому ж тижні Союзівка гостюватиме молодих професіоналістів, які матимуть свою заздалегідь заплянову програму.

На наступний кінець тижня в суботу, 18-го серпня, у мистецькій програмі виступатиме танцювальна група при Осередку СУМА в Йонкерсі „Чайка", співачка солістка сопрано Лариса Магун-Гурин при акомпаньяменті Марічки Сохан-Шморгай, а до забави гратиме оркестра „Іскра". В неділю, 19-го серпня, тут відбуватиметься концерт з нагоди Дня Союзянки, що його організує Округа СУА з Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

У НЮ ЙОРКУ ЖИВУТЬ СВОБІДНО ТИСЯЧІ чужинців, які приїхали тут нелеґально, на фальшовані документи, або в інший спосіб. Вони свобідно можуть винаймати мешкання, відкривати банкові конта, посилати до школи дітей, діставати право їзди автомобілем та їм виплачують безробіття. Все це діється тому, що Уряд не має можливостей контролювати тих імігрантів.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КАНДИДАТ на президента Волтер Мондейл викликує президента Роналда Реґена на публічну дебату на тему дефіциту у федеральному бюджеті. Він мав у понеділок, 6-го серпня, цілоденні наради із членами Палати Репрезентантів і Сенату для обговорювання бюджетових справ.

ВІЛЛІЯМ В. МАСТО, який був стейтовим сенатором в Ню Джерзі і посадником Юніон Сити, розпочав свою в'язничну кару семи років, яку він одержав за перекупства та інші нелеґальні грошові вчинки. Перед його відходом до в'язниці його приятелі та ті, що його підтримували, влаштували велике прощання.

УІТ підготовляє конференцію М. Грушевського на З'їзді Американської історичної асоціяції

Ню Йорк (ПС УІТ). — Українське Історичне Товариство у співпраці з Асоціяцією для дослідів національностей підготовляє наукову конференцію присвячену Михайлові Грушевському. Ця конференція відбудеться під час річної конвенції Американської історичної асоціяції в Чикаґо, дня 28-го грудня ц.р.

Рамкова тема конференції: „Михайло Грушевський оцінка його історіографічної спадщини".

Участь у конференції беруть такі науковці: проф. Любомир Винар з Кентського університету і голова УІТ — відкриття і впровадження до конференції; проф Едвард Вайнот з Фльоридського університету виголосить доповідь на тему: „Історична схема Михайла Грушевського і її вплив на східньоевропейську історіографію" і проф. Степан Горак із Східнього Іллинойського університету говоритиме на тему: „Історія України—Руси М. Грушевського і совєтська українська історіографія" і проф. Орест Субтельний з Йоркського університету виголосить доповідь на тему: „Роля козаків в історії України в насвітленню М. Грушевського". Головним дискутантом є проф. Л. Винар. Наукову конференцію підготовив проф. О. Субтельний, член УІТ.

Під час конвенції Американської історичної асоціяції відбудеться виставка публікацій УІТ, яке є афілійоване з американським історичним товариством.

Це є перша наукова конференція присвячена відзначенню 50-ліття смерти М.. Грушевського на американському науково-історичному форумі. Як відомо, УІТ проголосило 1984 рік роком М. Грушевського і в зв'язку з цим організує і дає ініціятиву до відбуття наукових конференцій, а також плянує ряд важливих наукових публікацій в українській і англійській мовах присвячених основникові української історіографії і батькові першої української держави в XX столітті. При УІТ створено „Видавничий Фонд М. Грушевського" для здійснення цих проєктів.

Відбувся пластовий вишкіл юнацьких впорядників

Клівленд, Огайо. (Х.Н.) — На пластовій оселі „Писаний Камінь" біля Клівленду відбувся вишкіл юнацьких впорядників — ВЮВ-84, який закінчився в суботу, 4-го серпня.

Комендантом був ст.пл. Олександер Куріца (Побр), заступником-писарем ст. пл. Ляля Гафткович (Гр), а бунчужним ст.пл. Андрій Лищишин (Побр). Інструкторами були: пл.сен. Христя Навроцька, пл.сен. Ліда Ласовська і проф. Я. Ласовський.

Учасників було 20 зі станиць: Ню Йорк, Філядельфія, Баффало, Клівленд, Вашінґтон, Ютика, Нюарк, Рочестер, Олбані і Торонто. Зацікавлення і рівень учасників був непересічний. Можна сподіватися, що сповняться слова пл.сен. Миколи Ставничого, керівники виховної дії ГПБ, сказані на прощальній ватрі, що „учасники будуть могти скористати зі здобутого знання, яким навантажили свої наплечники".

Висококваліфікована булава вишколу працювала з повною посв'ятою. На закритті вишколу комендант О. Куріца і голова виховного сектору КПС Х. Навроцька висловили сподівання збільшення кадрів виховників новими силами.

В НЮ ЙОРКУ ДВА ДНІ СТОЯЛИ ЧЕРГИ біля банків, де можна одержати позички на хати у висоті 10,98 відсотка. Позички давали на підставі того, хто перший зголоситься і тому люди зацікавлені в таму вичікували в черзі з лежаками, їжою, книжками до читання, радіо тощо.

ПЛЯНУВАЛИ ПЕРЕВОРОТ В ЮҐОСЛАВІЇ

Беоґрад, Юґославія. — Пресове аґентство Ройтерса, покликаючись на офіційні юґославські джерела інформує, що „ворожі до комуністичної системи чинники" у спілці з місцевими націоналістами і „реакційними колами на Заході", плянували перевести переворот в Юґославії і замість комуністичної встановити західнього стильо демократичну систему.

Про це відкрито говориться у юґославських партійних колах і на партійних зборищах. Речник компартії і член так званої президентської ради, яка являється фактичним керівником Юґославії під теперішню пору, заявив кореспондентам, що змову, мовляв, розкрито і виновників буде притягнуто до судової відповідальности. Відоє Зарковіч намагався всю вину за плянований переворот, якщо такий взагалі був, зіпхати на „внутрішних і зовнішних ворогів Юґославії", які хотіли виелімінувати від влади комуністів і завалити їхню систему, яка, на думку Зарковіча, є найбільш відповідною для юґославського народу.

Політичні коментатори і кореспонденти про тому віднотовують, що Зарковіч не скривався з термінологію і виразно говорив про „багатопартійну буржуазну демократичну систему, перенесену противниками комунізму із Заходу", яку ніби то вони хотіли встановити в Юґославії.

Інші юґославські офіційні і речники і засоби масової інформації натякають на те, що „контрреволюційні елементи робили тільки спробу, щоб встановити чи існує тепер добра атмосфера для їхньої брудної роботи".

Виглядає, — кажуть політичні аналітики на Заході, — що партійні керівники в Беоґраді мали для цього дуже поважну причину, коли вони вирішили про неї говорити голосно. Не виключно, що вони шукають причини для розправи з опозицією і тепер, після розголосу „перевороту", постраждає чимало осіб.

У понеділок аґентства повідомили, що вже арештовано шістьох дисидентів.

СССР все ще має перевагу ракет в Европі

Вашінґтон.—Як повідомляють з державних кіл і з джерел американської розвідки, СССР за час від 1979 року більше ніж подвоїв кількість своїх нуклеарних ракет середнього засягу з прицілом на Західню Европу.

Ці кола повідомляють, що Москва має тепер 378 ракет типу СС-20, випосаже них 1,134 нуклеарними бойовими головками. В грудні 1979 року СССР мав 140 ракет типу СС-20, випосаже них трьома бойовими головками кожна. В тому ж році НАТО вирішив розмістити до 1989 року 572 нуклеарні ракети типу Першинґ-2 і крилатих з одною бойовою головкою кожна. В 1979 році в Европі ще не було американських нуклеарних ракет середнього засягу. Тепер їх число зближається до 100. Ці факти про збільшення совєтських рарет СС-20 були опубліковані ще в січні ц. р., а цього тижня знову потверджені.

Американська розвідка передбачає, що прогалина у кількості розміщених нуклеарних в наступних кількох роках буде збільшуватися на користь Москви, яка, правдоподібно, збільшіть число ракет СС-20 до 600 з трьома бойовими головками кожна, як також збільшить і кількість крилатих ракет. Очікується, що різниця у кількості нуклеарних ракет поміж Америкою і СССР буде головним питанням у перевиборчій кампанії президента Роналда Реґена з підкресленням, що це власне завдяки його бюджету на дозброєння Америки безпека світу сьогодні зміцніла. В загальному балянс нуклеарної зброї в Европі, починаючи від 1979 року, перейшов на користь Совєтського Союзу,—твердить Пентаґон, бо якщо в 1979 році ЗСА мали деяку перевагу (приблизно 7,000 бойових головок), то тепер СССР має 8,000 бойових головок, а ЗСА приблизно 6,000.

„СМОЛОСКИП" ІНФОРМУЄ ПРО ДИСКРИМІНАЦІЮ В СПОРТІ В СССР

Лос Анджелес (УІС „Смолоскип"). — У четвер, 2-го серпня ц.р., у престижевому американському пресклюбі Лос Анджелесу відбулася велика пресова конференція, на якій вперше оприлюднено довгу листу 59-ти олімпійців СССР, які померли передчасно, в загадочних обставинах і у молодому віці.

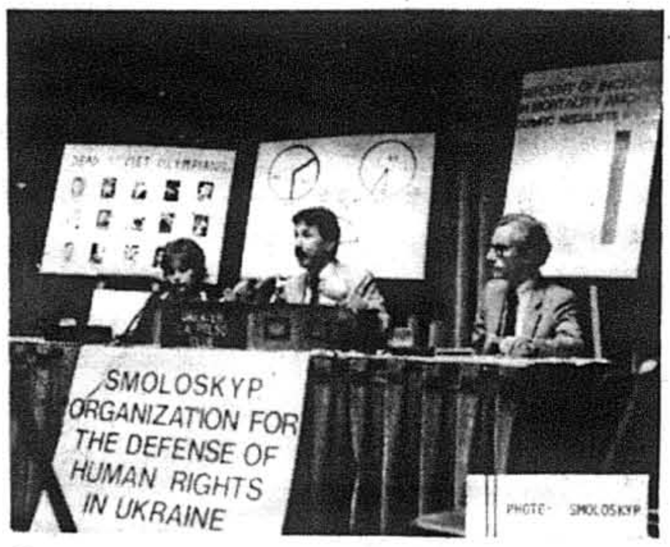
Пресову конференцію влаштував „Смолоскип". Нею керувала Мона Снилик з Лос Анджелесу і на ній виступали Андрій Сороковський, керівник Українського Олімпійського Інформаційного Бюра в Лос Анджелесі, і Андрій Каркоць, речник „Смолоскипу" на XXIII Олімпіяді.

На пресконференції були заступлені п'ять телевізійних станцій, вісім радіостанцій і чисельні акредитовані журналісти зі ЗСА, СССР, Ізраїля, Німеччини, Франції, Голляндії, Мехіко, Чехо-Словаччини, Болгарії, Угорщини, Румунії і з інших країн. Як стало згодом відомо на залі пресконференції були присутні також представники Міжнародного Олімпійського Комітету і його Медичної комісії, а також деяких крайових олімпійських комітетів. В пресконференції взяли участь радіо „Свобода" і „Вільна Европа" та „Голос Америки".

Відкриваючи пресконференцію М. Снилик сказала: „Ми боремося проти політизації Олімпіяд і втручання урядів у справи Ігор. Ми пропагуємо і підтримуємо олімпійські ідеали, включно з якнайбільшою участю в Іграх. Ми переконані, що коли буде зупинено втручання совєтського уряду (в Олімпійські Ігрища), тоді Україна зможе стати членом олімпійської родини".

А. Сороковський, молодий адвокат з Сан Франсіско, говорив про національну дискримінацію в спорті в СССР та про питання участи України в Олімпійських Ігрищах. На підставі графічно зображених таблиць та статистичних даних, він вказував на те, як росіяни експлуатують спортсменів різних національностей, порушуючи статут Міжнародного Олімпійського Комітету, не дозволяючи Україні і Білорусії, членам ООН, балтицьким народам і всім іншим республікам СССР заступати на Олімпіядах свою національність і свої народи. А. Сороковський говорив: „В переконанні, що національна дискримінація і колоніялізм не повинні мати місця в олімпійському русі, ми домагаємося, щоб МОК відкликав визнання Крайового Олімпійського Комітету СССР і вимагав від уряду СССР створення національних олімпійських комітетів всіх 15-ох республік СССР, а в тому й України. Ми глибоко переконані, що в час коли руйнуюча роля совєтського уряду в Олімпійському русі буде найбільш переконливою, ця пропозиція буде прийнята, як перший крок на шляху геть від пропасті".

Найбільш драматичною частиною пресконференції було оприлюднення листи



На пресконференції „Смолоскипу" під час XXIII Олімпіяди в Лос Анджелесі 2-го серпня. На питання відповідає речник „Смолоскипу" на пресконференції Андрій Каркоць. Ліворуч - Мона Снилик, керівник пресконференції. Праворуч керівник Українського Олімпійського Інформаційного Бюра в Лос Анджелесі Андрій Сороковський, який говорив про питання участи України в Олімпійських Ігрищах і про національну дискримінацію в спорті в СССР.

59 олімпійців СССР, а в тому 24-ох олімпійських чемпіонів, які померли передчасно і у молодому віці. Смертність олімпійців ілюструвало табльо 15-ти померлих (в більшості чемпіонів), а також графічне зображення, яке стверджувало, що в роках 1976-82, порівняльно до років 1952-75, смертність олімпійців в СССР зросла на 420 відсотків., в обидвох Німеччинах - на 100 відсотків, а у ЗСА лише 9 відсотків. Інша таблиця показувала, що в періоді 1952-82 на кожну тисячу учасників олімпійських дружин - в СССР померло 45 олімпійських медалістів, у ЗСА - 17, а в Німеччині - 15.

А. Каркоць сказав: „Ми кидаємо виклик совєтському урядові і домагаємося, щоб він вияснив, якщо він може, чому померли 59 олімпійців, які помираючи мали в середньому всього 41 років. Ми кидаємо виклик західнім засобам масової інформації, зокрема американським журналістам: підніміте те, з чим ми тут розпочали. Ставте сильні питання, не будьте легко заспокоєні і охоче ставайте обурені".

(Закінчення на ст. 4)

ТРІЮМФАЛЬНЕ „ТРІО" БІГУНІВ ЗСА ЗДОБУВАЄ МЕДАЛІ І ПУБЛІКУ



Американські медалісти (зліва) Кирк Баптіст — срібний медаліст, Томас Джефферсон — бронзовий і Карл Луїс — золотий медаліст тріюмфально оббігають олімпійський стадіон після великої перемоги.

Лос Анджелес. — Середа, 8-го серпня, була особливо рухлива і багата в різні змагання. У фінальному бігу чоловіків на 200 метрів американські атлети — Карл Луїс (сьогодні уже потрійний золотий медаліст) здобув золоту медалю і встановив новий олімпійський рекорд — 19,80 сек; Кирк Баптіст — срібну, а Томас Джефферсон — бронзову. Тріо атлетів Америки, взявшись за руки, оббігли олімпійський стадіон, вимахуючи американським прапором, зовсім підкорившии собі 90-тисячну авдиторію.

В оостаточному бігу на 400 метрів чоловіків — американець Алонзо Бейберс (другий ляйтенант при летунстві) здобув золоту медалю, Ґабрієль Тіяко, Айвори Ковст — срібну, а бронзову медалю для ЗСА взяв Антоніо МекКей.

У фінальних змаганнях із перешкодами на 400 метрів золоту медалю здобула (вперше в історії Ігрищ) марокканка Новаль Ель Мутавакіль (рекорд — 54.61 сек.), Джуді Бравн, ЗСА, здобула — срібну, а румунка Христина Койокару — бронзову медалю.

Нікого не заскочило, що у фінальних змаганнях у скоках із триметрового трампліну золоту медалю здобув Ґреґ Луґаніс — слава спортового світу, випередивши інших (754.41 точки) — срібного медаліста китайця Тана Ліянґде, який мав за собою здобутих 662.31 точки, і бронзового медаліста американця Рона Мерріотта, що мав 661.32 точки.

У фінальних змаганнях скоків з жердкою золоту медалю здобув француз П'єр Кінон, срібну медалю взяв американець Майк Таллі, а Ир Белл, ЗСА, і Тієрі Вінєрон, француз, поділилися бронзовою.

У десятизмагу, змагаючись у бігу на 100 метрів, скоках у далечінь, скоках у височінь, скоках з жердкою і бігу на 400 метрів, у першому дні перед вів Дейлі Томпсон, Англія, друге місце — німець Юрґен Гінгсен, та ще два німецькі атлети — Зіґфрід Венц та Ґідо Кречмер — четверте. Декатлон мав закінчитися у четвер, 9-го серпня, де атлети змагалися у п'яти інших конкуренціях.

У боксі американські атлети продовжували боротися у півфінальних змаганнях, вигравши із своїми противниками. Змагалися американці — Френк Тейт, Генрі Тілмен, Марк Бриленд, Тейлор Мелдрік і Тейлор Биґґс. До цієї пори у боксі для ЗСА є 30 перемог, одна лиш програна.

Цього дня у завзятих півфінальних змаганнях американська чоловіча відбиванкова дружина перемогла бразилійців, вислідом 15-6, 15-10, 15-7. Американська дружина кошівки теж не пасла задніх, бо перемогла канадських змагунів вислідом 78-59. До 3,000 метрового бігу закваліфікувалися атлетки Мері Декер, ЗСА, Марічіка Пука, Румунія, і Золя Бадд, Великобританія.

Американці теж здобули дві золоті і чотири срібні медалі у яхтуванні, а в дужанні вільним стилем американські атлети зазнали тільки одну поразку.

Із вчорашнім днем Америка збагатилася на 53 золоті медалі, 49 — срібних і 21-ну бронзову; разом 123 медалі.

У СВІТІ

ВІЙСЬКОВА ПОЛІЦІЯ В Арґентині заарештувала колишнього президента тієї країни і він стане перед судом, щоб відповісти за сотні вбивств і тортури над політичними в'язнями, які широко застосовувались в Арґентині під час урядування хунти, на чолі якої стояв ген. Хорґе Рафаель Віделя. Хунта рядила Арґентиною майже вісім років, аж поки не розпочався всенародний спротив, який заставив хунту проголосити вибори. Як відомо, президентом обрано Рауля Альфонсіна.

ІРАНСЬКИЙ МІНІСТЕР для охорони здобутків революції Гай Моґсен Рафік Дост заявив, що його уряд вирішив не атакувати більше жадних оливних танкерів в Перській затоці і не поширювати війни з Іраком. Заява Доста була поміщена в офіційній іранській пресі після зустрічі іранських речників з сирійським міністром оборони і заступником прем'єра ген. Мустафою Тлясом. У виді такої заяви деякі західні держави, особливо ті, які зацікавлені у збільшенні імпорту нафти заявили, що слідом Теґрану повинен піти також Ірак, бо тоді збільшаться вигляди на закінчення воєнного конфлікту між цими державами.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куеяр, який побував вже в багатьох країнах світу, в тому числі і в Совєтському Союзі, де зустрічався з совєтським генсеком Константином Черненком, прибув тепер до Відня і тут веде розмови з грецькими кипрійцями, а потім має в пляні говорити з кипрійськими турками з метою підписання якоїсь умови про замирення між цими двома національностевими групами, які ведуть між собою війну, втягаючи тим самим до конфлікту Грецію і Туреччину. Подібні заходи робили попередники Куеяра на цьому становищі і вони не увінчалися успіхом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблиск надії на Близькому Сході

Ключ до замирення на Близькому Сході, конкретно — порозуміння Ізраїля із його арабськими сусідами і визнання Ізраїля тими арабськими країнами — лежав і лежить в руках ізраїльського уряду. Максималістична експансивна політика цього уряду, який прагнув поширити свої кордони коштом окупованих арабських земель, на яких штучно творено ізраїльські оселі (яскравий приклад польського „осадніцтва" на українських землях за Польщі між двома світовими війнами), — анексія Єрусалиму і вирішування конфлікту з Арабами зброєю — внеможливлювало реалізацію мудрого мирового пляну президента Реґена, який вимагав, щоб Ізраїль звернув арабам окуповані землі у війнах 1967 і 1973 роках. Проте, коли у виборах до ізраїльського парляменту у 1977 році прийшов до влади бльок консервативно-націоналістичних партій, званих Лікуд, ситуація загострилась і тільки завдяки відвазі єгипетського президента Анвара Садата та впертій і терпеливій посередницькій акції тодішнього президента Джиммі Картера прийшло в Кемп Дейвиді до сепаратного миру між Ізраїлем і Єгиптом. Ізраїль звернув Єгиптові півострів Синай, але продовжував творити свої оселі на правому березі Йордану і на смузі Ґази, перевів окупацію Ливану і відмовився від концесій, які вможливили б втягнути до мирових розмов сусідню Йорданію.

Дня, 23-го липня ц.р. в Ізраїлі відбулися нові вибори до тамошнього парляменту, (кнессету). Вислід виборів зліквідував більшість одного голосу, на якій спирався прем'єр Консервативного бльоку Лікуд Їцак Шамір, але й не дав найбільшій опозиційній Партії праці такої більшости (мінімум 61 голос), щоб та партія могла створити власний уряд. У новому ізраїльському 120-членному парляменті Партія праці має 44 мандати, бльок Лікуд 41, решта 35 мандатів поділені між різними маленькими групами, бо до виборів зголосилось аж 12 партій і груп. Один мандат дістав також рабин Меїр Кагане, американський громадянин, який створив ізраїльську протиарабську боївку та пропаґує прогнання з Ізраїля, окупованих ним земель усіх арабів, що є невикональним абсурдом.

Цього тижня президент Ізраїля Хаїм Герцоґ доручив лідерові Партії праці Шімонові Перезові створити новий уряд. Таким чином формально закінчено період хаосу і непевности, але насправді криза ще не закінчилась, бо лідер суперницького бльоку Лікуд, останній прем'єр Їцак Шамір не вирікся ще надії перетягнути на свою сторону деяких членів парляменту з малих груп і таки залишитися при владі.

Проте екстремізм, який характеризував дотеперішній режим Шаміра, мабуть минувся. Обидва суперницькі табори погодилися, що треба створити уряд „національної єдности" для рятування країни від повного економічного заламання. Фінансування державними грішми ізраїльських осель на окупованих арабських землях і авантюрницька виправа вглиб Ливану та все ще зберігання в Південному Ливані свого війська — вичерпало до дна державні фінансові ресурси і довело до найбільшої господарської кризи, яку бачив Ізраїль від часу свого існування, себто від 1948 року. Новий прем'єр Шімон Перез користується підтримкою від американського уряду, бо він у принципі прийняв згаданий вище мировий плян президента Реґена: він є проти творення нових ізраїльських осель на окупованих арабських землях, він є за відкликання військ з Ливану та за нав'язання розмов з йорданським королем Гуссейном, який правив був землями на правому березі Йордану, що їх окупував Ізраїль, та був володарем східньої частини Єрусалиму. Шімон Перез признає теж, що без конструктивної розв'язки проблеми кругло трьох мільйонів палестинців не можна завести тривкого миру на Близькому Сході, який настане тоді, коли арабський світ визнає Ізраїль, як державу бодай тільки де факто.

Вже найближчі тижні виявлять, чи вдасться Шімонові Перезові створити сяк-так тривку більшість у парляменті і втриматися при владі. Якщо це йому не вдасться, то Ізраїлеві погрожує поворот до політичного й економічного хаосу. Тоді, мабуть, будуть розписані нові вибори до кнессету. Справа ніби нам чужа і далека. Проте не слід забувати, що саме на Близькому Сході ведеться гра за впливи і примат між Америкою і СССР. Америка прагне миру, підтримує Ізраїль, як заставу проти совєтського імперіялістичного походу до Перської затоки й індійського океану та прагне співпраці з поміркованими арабськими країнами, продуцентами нафти, як Савдійська Арабія й Емірати. Совєтський Союз грішми, зброєю та інтриґами сіє там неспокій і підтримує тамошній тероризм. Отже і нам цікаво стежити за розвитком подій на тому далекому кусневі землі, на якому перехрещуються східня і західня культури і де всі три віровизнання — християнізм, мусулманізм та мойсеїзм — мають свої святі пам'ятки.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДИРИҐЕНТ ПРО УКРАЇНСЬКУ МУЗИКУ

(Інтерв'ю з мистецьким керівником і диригентом симфонічної оркестри Фейрфаксу — Вілліямом Гадсоном, що його перевів Андрій Білик)

Інтерв'ю з маестром Вілліямом Гадсоном відбулось на щорічному Музичному Фестивалі в Шенандоа, Вірджінія, 28-го липня цього року. Американська телевізійна сітка Сі-Бі-Ес зробила з концерту фестивалю відео-запис і передаватиме його по всій країні всіма телестанціями афілійованими з Сі-Бі-Ес.

Питання: Ваше ім'я користується дедалі більшою популярністю серед українців. Ми познайомились з вами 2-го жовтня 1983 р. під час чудового Меморіяльного Концерту в Культурно-Мистецькому Центрі імени Кеннеді у Вашінґтоні на пошану семи мільйонів українців, які померли внаслідок „Забутого голокосту" — Великого голоду 1932-33 років на Україні. Ви готуєте для нас ще один концерт на 16-те вересня цього року. Цей концерт називатиметься „Музичний поклін українській культурі". Ви стали другом українців і ми прагнемо познайомитися з вами ближче. Розкажіть нам про те, коли і чому ви зацікавилися українською музикою?

Відповідь: Я зацікавився українською музикою через знайомство з моїми українськими друзями. Я не тільки люблю їх, як людей, і мені подобається перебувати у їхньому товаристві, одначе протягом їхнього спілкування я довідався про їхні турботи, їхню боротьбу і їхні прагнення свободи для України.

Це сталося у 1981 році. Я диригував спектаклем

I

опери Джузеппе Верді „Сила Долі" і зустрівся з Ренатою Бабак, яка виконувала провідну ролю Леонори. А потім, через неї я познайомився з Юрком Повстенком, через нього з Володимиром Шостаком та іншими українцями, такими як Андрій Добрянський. Незабаром після постановки опери „Сила Долі", ми здійснили концерт з нагоди річниці Бабиного Яру. З того часу мої зв'язки з українцями стали тіснішими. Я почав цікавитися глибше їхніми ідеями і прагненнями. На мою думку, українці це дуже привабливий і волелюбний народ. Характеристичними рисами українців є життєрадісність і щирість і саме це віддзеркалюється в їхній музиці.

У 1982 році я знову мав нагоду співпрацювати з Ренатою Бабак і Андрієм Добрянським. Ми виступали з великим репертуаром творів української музики, включно з кількома уривками з опери Миколи Лисенка „Тарас Бульба". Ви знаєте, мене до глибини душі вразив величезний вплив притаманних рис українського характеру українців на українську музику. Це — життєстверджуюча, палка, захоплююча музика сповнена величезної щирости. В українській музиці немає штучної гри на емоціях слухача, в ній відсутня нечесність, вона дуже відверта. Я відкрив, що ця музика повністю відповідає моїм власним ідеалам.

П.: Саме це викликає в мене до вас запит: Як вам відомо, ми намагаємось створити в Америці громадську думку, яка б відображала такий погляд: — „українці є народом, який прагне незалежности і демократії". Яку ролю українська музика і українська культура відіграє у формуванні такої громадської думки. Я зокрема маю на увазі такі концерти на високому мистецькому рівні, який ви здійснили у жовтні минулого року і який ви підготовляєте на шістнадцяте вересня.

В.: Дуже дякую! Поперше, влаштовування концертів української музики в цій країні дає можливість українцям насичувати і збагачувати їхнє життя в Америці своєю власною культурою і своєю власною музикою, що само собою є дуже важливим явищем.

Подруге, я вважаю, що українська музика є надзвичайно великим каталізатором, який об'єднує український народ і який також передає всім іншим його дух і знайомить з особливостями його характеру.

Потретє, мати змогу жити в такій країні, як З'єднані Стейти Америки, де вільно лунають звуки музики українського народу, вже це є одним з натхненних зразків розвитку людського духа.

І нарешті, я гадаю, що музика є чудовим імпульсом, чудовим каталізатором пізнання українського народу, бо непотрібно говорити по-українському для того, щоб розуміти дух народу, який віддзеркалюється в музиці. Мова музики — доступна і зрозуміла.

П.: А, який вплив має виконувана на найвищому мистецькому рівні українська музика на неознайомлених з нею американців?

В.: Мої знайомі американці, які були на українських концертах і чули українську музику, всі вважають її надзвичайно емоційно насиченою. Ця музика — пориває, вона — хвилює. У ній відчувається драматична наснаженість — чиста без фальшивої театральности.

П.: А якої думки ваші оркестранти про українську музику?

В.: Звичайно, наша думка формується на базі досвіду. Наша оркестра складається зі ста восьми музикантів. І я відразу бачу, як вони реаґують на виконувані ними музичні твори. Очевидно, між

(Продовження на ст. 3)

Юрій Р. Рибак

ДІЯМАНТИ

Людина властиво пов'язує срібло і золото з діямантами, які не є металем, а кристалічною відміною вуглецю. Діяманти своїм малим розміром легкі до транспорту (10 мільйонів долярів вартости можна вмістити в одну кишеню). Тому, що діяманти є великої вартости, вони стають предметом інвестиції капіталу, або його „замороженням".

Уже в минулому діяманти мали значення, а італієць Марко Польо, що у XIII сторіччі відвідував королівський двір Куляй Хана, розповідав про гори з діямантами, які бачив на Сході. У давніх часах люди вважали діяманти — символом чистоти і правди, тому і вірили, що вони охороняють перед злом, але лише тоді, коли подаровані. Це пояснює чому традиційно дають діяманти як заручиновий перстень. Є, одначе, погляд, що популяризація дарувати діямант — це вислід радше реклями конґльомерату Де Бірс, що від XIX сторіччя практично контролює подачу.

І тут саме маємо приклад на це, що ціну товару можна устійнювати досхочу, коли осягнемо монопольне становище. Де Бірс, опанувавши у 85 відсотках видобування, сортування і ринок світових діямантів закріпив свою контролю. У країнах, де немає власних копалень, Де Бірс закуповує всю продукцію і перепродує, щоб тим робом втримувати подачу якнайнижче, а ціну якнайвище.

Та недовго існувала повна контроля Де Бірс, бо недавно Австралія та СССР відкрили великі зложжя діямантів і появились як світові продавці. І коли два роки тому однокаратовий діямант коштував 60,000 долярів, нині ціна обнизилась до 15,000 і спадає ще нижче. Загально вважають, що ціна устабілізується.

Щоб збільшити свої обороти Де Бірс від 1948 року реклямує, що „діяманти є назавжди" (diamonds forever"). У тому є крихітка правди, що вони можуть існувати майже вічно, бо мають надзвичайну твердість, — тому вживає їх індустрія, — непроникливість для кислот, горячі та ржавіння.

Щоб діямант став брилянтом мусить піддатись дуже прецизійному і терпеливому шліфуванні, а навіть розколові на менші частини. Амстердам є славний із шліфування діямантів. Ню Йорк має своє ім'я, а останньо Ізраїль старається виступати з удосконаленням шліфування на світовій арені.

У шліфуванні завершується вартість діяманту і його популярність. Загальноприйнята округла форма з 58 гранями має назву брилянту. Пропорційність грані впливає на заламання світла і відблиск, який є якраз притаманним брилянтам. Колір діяманта теж має своє значення, головно, точне означення його ступня. Мале відхилення може часами викликати різницю, навіть 20 тисяч долярів при оцінці каменя, головно повноякісного, однокаратового.

Слід бути осторожним із закупівлею. Вартість діяманта може бути у дійсності на одну третину менша, ніж та, що за нього хочуть дістати у продажі, але початківець — як часто купує діяманти? — без досвіду може заплатити повну ціну.

Коли купуємо й платимо великі гроші, повинні ми мати повну ґарантію за товар і це не виключає діямантів. Їхня ґарантія якраз є у посвідці гемологічного інституту Америки. Тут немає ніякого заступника, а ляборaторії находяться лише в Ню Йорку, Лос Анджелесі та Санта Моніка. Буває й таке, що несумлінні продавці долучують оригінальну посвідку до неоригінального діяманта, а коли їх на тому приловити, то вияснюють це тим, що зайшла помилка.

Пригадаймо собі, як кілька років тому золото зросло в ціні. Тоді появились групи людей, що наполегливо намовляли на інвестування у діяманти. Нині про них не чути, а ці, що вклали в них певний капітал, не діждались цього, чого очікували. У зв'язку з цим можемо завважити, що купувати товар, а головно діяманти телефоном — це купувати „кота в мішку". Багато продавців лише ждуть на це, щоб рибка впіймалась на їхню вудку.

Діяманти не підпадають контролі держави, як це діється з іншого роду майном. Непотрібно ніякого дозволу для закупівлі, продажі, або торгівлі ними. Тому і їх вважають найбільш особистим родом інвестиції.

Золото можна продати відразу, діямант — ні. Саме тому діяманти не можна вважати чимсь, що можна скоро продати з великим заробітком. Усе таки, якщо хтось має гроші і хоче їх розкласти на різного роду вклади, діяманти є одним із засобів, але коли хтось хоче їх купувати чи продавати, хай перше вибере собі купця, якому довіряє, який своїм знанням та професійністю ґарантує вартість діяманта, взявши до уваги вагу, чистоту, колір та шліф.

Бенджамін Френклін, у зв'язку з вартістю дорогоцінностей, писав таке: „Що є більш вартісне від золота? Діяманти. А від діямантів? Чеснота".

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує **Лев Яцкевич**

Проблеми здоров'я славних людей

Ми бачимо славних людей завжди у перефільтрованому виді, з авреолею слави, забуваючи при тому, що вони такі самі смертні люди, як ми, що вони теж хворіли на різні недуги, які цьогочасні лікарі не завжди були спроможні вилікувати, з уваги на малий поступ біологічних та фармокологічних наук.

Наприклад, еспанський король Филип II хворів на гостру подаґру, французький славний письменник Марсель Пруст мав астму, відомий англійський письменник, автор популярної пригодницької повісти „Острів із закопаними скарбами", Роберт Люїс Стівенсон був наркоманом, французький цісар Наполеон мав цілу низку проблем, а засновник теорії еволюції, Дарвін, хворів на недугу, якої ніякий лікар не міг вилікувати.

До речі, славні люди минулого сторіччя, не тільки хворіли на ті самі недуги, що більшість з нас, але часами терпіння і болі, пов'язані з тими недугами зміняли хід історії людства. Для прикладу можна подати згаданого вже Филипа II, який кожну важку атаку подаґри вважав карою Божою, що її старався відкупити посиленням темпа та жорстокости Інквізиції.

Багато інших володарів зійшло під впливом хворіб з глузду, але за їх життя ніхто не мав відваги їм цього сказати прямо в очі. З-поміж тих хворіб на першім місці слід поставити туберкульозу, яка вкоротила життя багатьом видатним письменникам і поетам, згадати б хоч би Джана Кітса, Елізабет Баррет Бравнінґ, Дейвида Роберта Лоренса, чи Лесю Українку.

До речі, Джон Кітс, один з найбільших ліриків світу, був сам по професії лікарем, знав усі етапи цієї нещадної недуги та передсказав свою власну смерть з докладністю до кількох тижнів. Звичайно, лікар не є Богом і не всилі вилікувати кожну недугу. Хоч на думку історика медицини, д-ра Гонзаля Апонте, що декілька років тому мав доклад в Медичнім Осередку Джеферсона у Філядельфії, на тему недуг славних людей — ситуація лікарів буває часто-густо складніша за звичайних людей. Для прикладу він подав славного психоаналітика д-ра З. Фройда, що хворів на пістряка усної ями. А проте, він не переставав курити, хоч знав дуже добре про шкідливий вплив курення на свою недугу.

Мистці та музики мали також свої специфічні недуги та проблеми. Ван Ґоґ був напів божевільний та пострілом з револьвера хотів позбавити себе життя. Доля хотіла, що його лікарем був батько дівчини, що в неї був залюблений Ван Ґоґ. Цей лікар вирішив позбутися будучого зятя в легкий спосіб, залишаючи його рану від пострілу, без перев'язання, напризволяще долі. За кілька днів Ван Ґоґ помер.

Хто бачив малюнки еспанського маляра Ель Ґреко, (ученика Тіціяна), мусів звернути увагу на відовжені постаті його малюнків, що є вислідом астиґматизму цього геніяльного маляра.

Якщо йдеться про композиторів, то Фридерик Шопен помер на 39-му році життя на туберкульозу, його смерть, до речі, приспішила його перебування на вологім острові, Майорка, в домі його полюбовниці французької письменниці Жорж Санд. Моцарт помер на 35-му році життя на складну недугу нирок. Бетговен був глухий, а Йоган Себастіян Бах втішався добрим здоров'ям, за вийнятком глявкоми, якої він хотів дуже позбутися. За порадою добрих людей, він покликав славного англійського офталмолога, який в короткім часі позбавив його зору. Ту саму „прислугу" зробив він, найкращому, поруч Баха, німецькому композиторові Гендлеві.

Славний англійський дослідник природи Чарлз Дарвін на протязі всього свого життя не міг також позбутися недуги, яку він привіз з собою з дослідницької подорожі до Південної Америки. Симптомами цієї недуги були постійні болі голови та нудоти. Жаден з лікарів, до яких звертався за порадою Дарвін, не могли встановити причини цієї недуги та загально вважали його гіпохондриком.

До таких гіпохондриків зараховували лікарі також Наполеона, що постійно скаржився на різні терпіння і болі, а його вороги були певні, що він вже довго не „потягне". Тепер, вже загальновідоме, що Наполеон мав епілепсію, виразку шлунка (а може і пістряка) та різні проблеми з міхуром. 140 років по смерти Наполеона один французький лікар зробив аналізу його волосся та найшов в ньому сліди арсеніку. Таку саму аналізу один англійський лікар, 10 років пізніше, перевів з волоссям Байрона, але не найшов в ньому жадних слідів отрути, при тому зробив недоречне завваження, що Байрон був дуже блідий?!

ПРИБЛИЗНО 20,000 японців відзначили 39-ту річницю скинення першої атомової бомби на Ґірошіму і Наґасакі. Вони співали пісні, вимахували під час маршу галузками миру, голосно молилися за померших, домагалися заборони нуклеарної зброї, вимагали від японського уряду заборони причалювання всяких кораблів, на покладі яких знаходиться нуклеарна зброя тощо. Найвиднішу ролю в антинуклеарному русі беруть японські комуністи, соціялісти й інші ліві угрупування.

Михайло Кучер

УКРАЇНЦІ У СОЛОВЕЦЬКІЙ ЦАРСЬКІЙ КАТОРЗІ

II

У дійсності про пляни Мазепи, якого в російських документах назвали „українським ляхом", знали в Петербурзі такі особи, як Меншіков, Головкін і Шафіров. Вони не противилися зраді гетьмана, а навпаки їй співчували, бо діставали від Мазепи величезні хабарі. Дещо з того знав Патока, як „писар з Лубень" і хотів донести цареві. Тому Шафірову і компанії треба було зробити нешкідливим Патоку та визнати його божевільним. Виходить Патока з невідомих причин хотів викрити Батуринську змову. Спільники Мазепи в Петербурзі перехопили справу та її припинили із зрозумілого страху за власне життя і тортури перед смертю.

У XVIII столітті на Соловках каралося багато українців, зокрема козацької старшини. Самим відомим серед неї був Петро Кальнишевський, останній кошовий Запорізької Січі. Шляхтич з походження, дуже багата людина, вірно служив Москві, бився з турками і татарами у війні 1768 і 1774 роках по боці Москви, за що його нагороджено золотим орденом, прикрашеним самоцвітами.

Трагічну ролю в упадку і засланні на Соловки відіграв Потьомкін, який себе вважав, чи його вважали великим приятелем Кальнишевського і з наказу того ж Потьомкіна Січ зруйновано 21-го червня 1774 року. Кошового арештовано і слід по ньому загинув.

Третього серпня 1775 року Катерина II указом „узаконила" зруйнування Січі. Про Кальнишевського указ не згадував нічого.

У 1863 році в Архангельському архіві було знайдено „Дело по сообщению государственной военной коллегии контор об отсылке для содержания в Соловецкий монастирь кошевого Петра Кальнышевского, июля дня 11, 1776 года". Так встановлено факт без подання причини заслання Кальнишевського.

Пізніше встановлено таке: після арешту Кальнишевського разом з писарем і військовим суддею відвезено до Москви. Уряд уникнув суду, бо не було за що судити і вирішив знищити Кальнишевського тихцем. Т. Потьомкін зформулював акт обвинувачення — цілком фальшивий, який має для історії своє значення, тому краще передати його без перекладу та будь-яких коментарів.

„Всемилостивейшая Государыня!

Вашему Императорскому Величеству известны все дерзновенные поступки бывшего Сечи Запорожской кошевого Петра Кальнышевского и его сообщников судьи Павла Головатого и писаря Ивана Глобы, коих вероломное буйство столь велико, что не дерзаю уже я, всемилостивейшая Государыня, исчислением оного трогать нежное и человеколюбивое Ваше серце, а при том и не нахожу ни малой надобности приступить к таковым либо исследованием явственные доводы оригинальные к старшинам ордера, из'являющие великость преступления их перед освященным Вашего Императорского Величества престолом которые, по всем гражданским и политичиским законам, заслужили, по всей справедливости, смертную казнь. Но как всегдашняя блистательной души Вашей спутница добродетель побеждает суровость злобы кротким и матерным исправлением, то и осмеливаюсь я всеподаннейше представить: не соизволите ли Высочайшим указом помянутых преданых справедливому суду Вашему узникам почувствовать тягость своего преступления, об'явить милосердное избавление их от заслужеваемого ими наказания, а в место того, по изведаной уже опасности от ближнего пребывания их к бывшим запорожским местам, повелеть отправить на вечное содержание в монастыри, из коих кошевого в Соловецкий монастырь, а прочих в состоящие в Сибири монастыри, с произвожденем из вступившего в секвестр бывшего запорожского имения: кошевому по рублю, а прочим по полуполтине на день. Остающееся затем обратить по всей Вашей справедливости, на удовлетворение разореных ими верноподданых Ваших рабов, кои, повинуясь божественному Вашему предписанию, сносили буйство бивших запорожцев без найсмелейшего сопротивления, ожидая избавления своего от десницы Вашей и петерпев убытком более нежели 200,000 рублей, коим не оставлю я соразмерное делать удовлетворение, Всемилостивейшая Государыня.

Ващего Императорского Величества верно подданый раб князь Потемкин.

Катерина II на документі написала „Быть по сему". Засуд було доведено до відома Кальнишевському. Сенат до того дав таку інструкцію: Кальнишевського привести у Соловецький манастир, де „узник" (в'язень) „содержан был бы безвыпускно из монастыря и удален бил не только от переписки, но и всякого з посторонними людьми обращения".

Кальнишевського визнано „главным преступником" і „посылаемого туда узника содержать за неослабным караулом обретающихся в том монастире солдат".

Двадцять п'ятого червня 1776 року Кальнишевського вивезли з Москви до Архангельська. Варта складалася із сьоми чоловік: секунд майора, унтер офіцера і п'ятьох рядових.

Одинадцятого липня 1776 року Кальнишевського привезено до Архангельська, а звідтам на кораблі на Соловки і віддали архимандритові манастиря на вічне заслання. Пізніші дослідники припускали, що майно Кальнишевського вивезено на шістьох підводах разом з ним на заслання. Це неправда. Всі військові вартості Кальнишевського як і особисте майно сконфісковано. Кальнишевського привезено без речей, крім одежі на ньому. Державний скарб дав манастиреві на утримання Кальнишевського 330 карбованців. У Соловецькому манастирі Кальнишевському дали найгірший каземат, умови існування там були нелюдські. Ось опис каземату, в якому сидів Кальнишевський: „перед нами маленькі двері висота щось у два аршини. У дверях малесеньке віконечко. Каземат має форму лежачого усіченого конуса, довжини чотири аршини, ширина три аршини, висота при вході три аршини, а у вузькому кінці півтора. З правого боку від входу камінна лава для спання. З другого боку залишки зруйнованої печі. Стіни мокрі, заплісніві, повітря тяжке,

(Закінчення на ст. 4)

Чари оселі „Писаний камінь"

(Із вражінь відвідувача)

Маємо на увазі пластову оселю, яка міститься в околиці міста Миддлфілд, пару десятків миль на схід від Клівленду. Що ж у ній є такого чарівного чи мальовничого, що вона дістала назву „Писаний камінь" (а, може, краще було б її назвати „Мальований камінь?")

Наближаючись до оселі, по дорозі все частіше здибуємо т. зв. амішів, людей, предки яких, видно, з релігійних мотивів, колись переселилися сюди з Німеччини та Швайцарії. Вони належать до релігійної секти менонітів, які вирішили скрізь і завжди дотримуватися звичаїв своїх батьків. (Кажуть, до останнього часу вони навіть відмовлялися послуговуватися автомобільним транспортом). Переважно в товаристві членів своїх родин вони кудись їдуть у двоколесних фаєтонах („бричках"), які підтупцем тягне один кінь.

По боках дороги тут і там також зустрічаємо амішів-пішоходів, чорнобородих та в чорних капелюхах чоловіків, жінок та підлітків-дівчат у кольових довгих сукнях. Чому тут видно цих людей, зрозуміло: околиці міст Миддлфілд , Буртон , Паркман — це т. зв. територія амішів, хоч живуть тут також інші поселенці.

О ось, дивлячись на цих „патріярхальних" людей з із хатами, які часто потопають в тінях дерев, поринаєте в ті давні (якщо ви себе вже не можете зарахувати до „молоденьких") або в кожному випадку минулі „добрі часи", коли ви ще не чули ні міського гамору, не дихали занечищеним повітрям, як також майже ніколи не мусіли нікуди спішити.

І коли, нарешті, ви прибули до оселі „Писаний камінь", вас тут ще в більшій мірі очаровує отой „чаруючий спокій" піль і лісів, які намагаються зберегти аміші в цій околиці. До 1966 року тут була фарма одного аміша, яку завдяки стаpанням відомого діяча організації Пластприят, тепер вже покійного Петра Полянського було придбано для потреб української пластової оселі.

Сама оселя—це величезна (139 акрів), розлога, здебільшого покрита чагарниками і лісом горбкувата ділянка, яка оперізується маленькими рівчачками і на якій розміщуються чотири невеличкі озера.

Крім Петра Полянського, серед тих, хто в значній мірі спричинився в розбудові пластової оселі „Писаний Камінь", треба згадати коменданта Адріяна Галяревича з куреня „Лісових Чортів", інж. Миколу Голіяна та Євгена Небиша.

Хоч територія оселі така, що вона могла б помістити,—як нас поінформувала адміністратор оселі Орися Палажій,—до півтисячі юнаків та юначок, проте, цього липня всіх пластунів і пластунок, які прибули сюди було лише 86 осіб. Вік пластунів різний, починаючи від п'ятирічної Ані Палажій і кінчаючи 18-20-річними ; юнаками-братчиками. При гому, територіяльно „відпочиваючі" пластуни походять не тільки з Клівленду, чи Огайо, а ще також і з інших стейтів — Мишиґену, Ню Джерзі, Пенсильванії (Філядельфія, Ірі) і навіть зі самої столиці країни—Вашінгтону.

Завдяки стаpанням наших лікарів й ентузіястів Пласту, д-ра Ігоря Захарія та д-ра Олега Стецика, в оселі добре наладнано справу лікарсько-медичного обслуговування. Не зважаючи на переобтяження своєю професійною працею, д-р Захарій, добре відомий також із свого меценатства, кожного тижня два-три рази прибував до табору (приблизно 100 миль віддалі в обидва боки від Клівленду), щоб впевнитись, що з медично-санітарного погляду в таборі все в порядку. Також тут добре впоралася зі своїми обов'язками і Лариса Штоль (з Ірі, Пенсильванія) яка обслуговувала амбуляторію першої допомоги.

Ось бачимо, прибуває до амбуляторії, кульгаючи на одну ногу, 8-річний новак Адам Плеш. Виявляється, що коли він бігав по траві, його за ногу вжалила не одна, а аж дві бджолі. Пані Ляриса, щоб зменшити опухлість та втихомирити біль, обгорнула його ногу льодом, одночасно давши Адамові антигістамін, який невтралізує бджолинну отруту та приліпила бандажик. Хлопець пішов до свого куреня усміхненний і майже без болю. З такою самою увагою заопікувалася Лариса Штоль пластуном Юрчиком Федоровим, якого того ж дня також вкусила бджола чи оса.

Було б несправедливим при цій нагоді не згадати також і кухні оселі „Писаний Камінь", приготована їжа якої вважається найсмачнішою з усіх кухонь пластунських осель. Чому—зрозуміло: тут працюють досвідчені фахівці від куховарських справ, зокрема, Орися Палажій та Дарія Федорів, які знають, як найкраще і найсмачніше нагодувати наших молодят.

Цікаво зазначити і те, що завдяки доброму імени оселі, її частенько відвідують не тільки батьки пластунів, які перебувають в таборі, але навіть й ті з наших громадян, які ніколи не мали щастя бути батьками пластунів або, хоч і мають їх, але вже в такому віці, що вже давно переросли „табірний вік". Ось бачимо відомого нашого фотографа, за фахом (з дому) адвоката Ярослава Говиковича та його дружину Дарку.

Бачимо тут відомого співака д-ра Володимира Бодпаря та його дружину, талановиту декляматорку Любу з Клівленду, які також частенько відвідують оселю. „Навідуємося ми сюди не тільки тому, щоб знову зустрітися з друзями та приятелями, але також тому, щоб побути серед цієї чудової природи і подихати свіжим, ароматним, оздоровлюючим і нічим не занечищеним повітрям",—кажуть вони. Ці самі мотиви спонукують частенько навідуватися сюди Орисю Савчак, Іванку Шкурупу з Клівленду, Василя та Олену Хміляків з Нордфілду та багатьох інших, більш чи менш відомих українських поселенців з Огайо. Але не тільки з Огайо. Мандруючи квітчастими долинами оселі, бачимо тут також відомого добродія з Торонто, Канада, Дмитра Попадинця, як також його дочку Христю Сохоцьку з її чоловіком Матвієм, які прибули з Пітсбургу. Бачимо тут також Віру Пестик з далекої Фльориди, яка прибула сюди, щоб відвідати свою внучку Ларису Штайґаґен, яка перебуває в таборі.

Але було б перебільшенням твердити, що в таборі „Писаний Камінь" все впорядку, нічого тут не бракує і т. д. Ні, тут ще багато дечого бракує. Наприклад, хоч тут є аж чотири ставки або озера, проте, лише одне більш-менш надається для купання. Звичайно, для купання не потрібно мати всі чотири озера, треба мати лише одно, але в доброму стані, незамулене, з чистою водою тощо. Але, щоб мати таке озеро, а також зробити деякі інші покращення в таборі, для цього треба пе передусім одну „невеличку" річ - треба мати гроші, яких, на жаль Пластприят не має. А щоб їх мати, треба, щоб наші громадяни більше й частіше посилали свою молодь не тільки до табору „Писаний Камінь", але взагалі до всіх українських таборів. На жаль, як це воно звичайно є на еміґрації, кількість таборовиків з кожним роком зменшується. І якщо такий процес і далі буде продовжуватися, тоді питатимемо не про покращення наших пластунських таборів, але про те, чи взагалі вони зможуть і далі існувати...

Ю. Мовчан

Людські втрати в ОПЛДМ

Кожне людське життя мусить колись закінчитися. На жаль, відноситься це теж і до людей, які вчинили на своєму житті так багато добра, і могли б і далі його творити

Отак попрощала українська громада в діяспорі шестеро визначних своїх членів: Миколу Угорчака-Погідного, Галину Чорнобицьку, Петра Андрусева, Михайла Михалевича, Івана Керницького та Івана Смолія. Спільний у них був не лише їх вклад в літературу та мистецтво, але ще більше лучила їх спільна праця на відтинку української дитячої літератури. Всі вони були членами Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді і кожний з них вклав свою частку у вирощування умів та сердець нашої дітвори колись у рідному краю, а тепер уже довгими роками в діяспорі. Всі вони були співробітниками дитячого журналу „Веселка" і малювали дітям, хто пером, а хто пензлем образи духової України. А дітям, які росли на пісному ґрунті чужої землі, було це таки дуже потрібне.

М. Угорчак-Погідний відзначався у своїх писаннях не лише глибоким розумінням світу дитини та її відношення до свого оточення („Пригоди котика Мурчика", „Пригоди ляльки Мелі"), але й виразним релігійно-етичним спрямуванням. Скільком то людям, сьогодні вже дорослим, запало зерно добра в душу, коли читали ще в Галиччині його „Силу молитви"! І в останньому акорді своєї творчости, книжечка „Дніпрові дзвони" знову звертається до старинних українських, глибоко релігійних переказів.

Г. Чорнобицька, яка померла теж недавно в Австралії, дочка Дніпропетровщини, за званням біолог, за покликанням педагог. Пишучи і для дорослих, дбала особливо про дітей, зокрема про найменших, даючи їм твори всяких можливих жанрів: вірші, оповідання, загадки, казки, п'єски, скоромовки. Її книжечка для малят „Забавки", барвисто ілюстрована Ніною Мриц, справді клясичний твір у нашій дитячій літературі.

Та Г. Чорнобицька не лише творила багатий виховний матеріял для дітей, але й опрацьовувала методи навчання, давала доповіді на учительських з'їздах, шукала засобів, як найкраще підійти до українських дітей з українським словом.

П. Андрусів, перший із згаданих тут покійних членів ОПЛМД, склав був пензлі на вічний спочинок. Був він вродженим малярем великих полотен та складних багатолюдних композицій. Одним із дуже нечисленних у наші часи. Український історичний побут кожної доби він знав до найменших подробиць; і не лише знав, але й справді неначе сам жив на кожній своїй картині. А кожна його постать була не лише носієм міту наших минулих століть, але була й висловом таємничости, казки. І тут одне із джерел творчости Петра Андрусева для дітей. Другим, не менш рішаючим, було його сирітське дитинство із неймовірним скитанням поміж чужими людьми аж у глибину Сибіру. Самітність дитини виплекала у мистця зрозумінням її духовости і ніжність для неї. Тому став він у зрілі роки успішним педагогом у філядельфійській Мистецькій Студії, тому й ілюстрував дитячі видання, ще починаючи від львівського „Світа Дитини" та його видань аж до діяспорної „Веселки" та інших книжечок для дітей.

Барвисте багатство його картин— це найкращий образ небаченої батьківщини для дітей, які ростуть на чужині. І найкраща, щира, невимушена наука пошани до землі предків. У цьому був цілий Петро Андрусів. Був- і нема.

М. Михалевич, уродженець престольного Києва, нащадок багатьох поколінь борців за волю, був малярем—графіком. Писання для дітей оформлював особливо радо. Мав окремий індивідуальний стиль, який можна було пізнати, навіть і без підпису. Дорослі люди, діти, звірята, виходили в нього суцільні, плястичні, рухливі і кожне зі своїм власним характером. Здавалося, що всі ці прикмети надавав мистець своїм постатям із вдоволенням, з усмішкою, часом, може, навіть злегка іронічною. Але це їм виходило на добро. Особливою прикметою Михайла Михалевича було те, що за кожну працю брався охоче, не давав себе просити, ні переконувати; творив залюбки.

Про Івана Керницького, „Ікера", годі й сьогодні повірити, що його вже нема. Нелукавим мерехтінням свого світосприймання він перетворював на добродушний жарт усі негоди війни, скитання, еміґрації. Такі люди не можуть поминути дітей. Це ж у дітей якраз найбільше тієї нелукавости, добродушности. Хто ж не пригадує собі його „Миколайка", дарованого приятелем сліпому хлопчині? А його „Квіт папороті" критики вважають чи не найкращим твором для нашої дитячої сцени. Дитинство Івана Франка там теж просвітлене „ікерівською" усмішкою. І оце вийде незабаром із друку збірка його творів „Для дітей і про дітей", якої автор уже не побачить.

Сумно прощатися із тими, які давали дітям животворну поживу на все їх життя. Важко погодитися з тим, що ті, які так тонко розуміли радощі дитинства, теж смертні. А ще сумніше, що нараз довелося так багато їх прощати...

І. Смолій, переживши змолоду в рідній Галичині буревії останньої війни та патос національно-визвольних змагань, залишиться назавжди в українській літературі мистецьким літописцем тих часів, тих людей, тих обставин. Остання його повість „Неспокійна осінь" була вершиною та, на жаль, і завершенням його творчого шляху.

Тож не дивно, що тематику визвольної боротьби він опрацював теж і в варіянті для дітей—у неперевершеній казці-алегорії „Сонцебори". Народні казки від прадавніх часів розказували про боротьбу добра зі злом. Так і в „Сонцеборах" ведеться ця боротьба, але з непомильними признаками сучасности: поневолення батьківщини лихими силами, виростання дітей на чужині, рятунок сестри-невільниці; в цьому не можна не пізнати наших обставин і наших задушевних мрій. Ми віримо, що книжечка ця промовлятиме ще до численних майбутніх поколінь нашої дітвори.

Залишається нам одна можливість: розповсюджувати їх твори поміж дітворою по домах, школах, молодечих організаціях. Хай покійні мистці говорять і далі до дітей мовою серця, і хай живуть вони у дитячих серцях повік.

Леся Храплива-Щур

Американський...

(Продовження зі стор. 2)

людьми існують різні ставлення до окремих музичних творів. Одначе, існує загальна погодженість у питанні репертуару, який ми виконуємо. Наприклад, я знаю, що оркестрі відразу подобались всі уривки з опери Лисенка „Тарас Бульба", і до такої міри, що ми включили їх в наш постійний репертуар. Я хочу збагатити наш репертуар новими зразками української музики, якщо вони будуть для мене доступними. Я також знаю, що чим більше наша оркестра буде виконувати український репертуар, тим більше вона буде захоплюватись українською музикою. Я вважаю, ще важливішою справою те, що українська музика заохочуватиме членів нашої оркестри до ознайомлення з іншими аспектами української культури.

(Продовження буде)

УЧНІ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ВІЛЛІЯМСПОРТІ,ПА., провадять судовий процес із школою та будуть старатися дійти до Верховного Суду, щоб дістати постійний дозвіл на ведення релігійного клюбу на терені школи після годин навчання. Члени того клюбу сходяться у шкільній їдальні на спільне читання біблії, релігійний спів і молитви та вважають, що це повинно бути їм дозволено, так як і діяльність інших клюбів на терені школи. Досі ще не схвалено пропонованого Роналдом Реґеном закону про свободу релігійних практик у школах.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ТЕТИ

бл. п.

ОЛЬГИ БАРАН

та ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого ВУЙКА

бл. п. інж.

ОСИПА БАРАНА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 12-го серпня 1984 р., о год. 7:30 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Родину і Приятелів прохаю згадати Покійних у своїх молитвах.

СТЕФА СЄРАНТ

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, ДІДА І БРАТА

бл. п.

ІВАНА ІВАСІВА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в четвер, 16-го серпня 1984 року,
о год. 6:30 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

МАРІЯ ІВАСІВ з Родиною

АВТОР ДОПИСУ

В щоденнику „Свобода" за 21-го серпня ц.р., на третій сторінці була надрукована стаття п.н. „У першу річницю смерти С. Любомирського-Рихтицького", під якою опущено ім'я і прізвище автора Миколи Галева. — Ред.

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що з Волі Всевишнього відійшов у Вічність дня 8-го серпня 1984 р. на 88-му році життя

наш Найдорожчий
МУЖ І ТАТО

бл. п.

ІЛАРІОН ШАЙДЕВИЧ

ПАНАХИДА в п'ятницю, 10-го серпня 1984 р., о 8-ій год. веч. у похоронному заведенні Mc-Nerney-Burnadz **у Кліфтоні, Н. Дж.**

ПОХОРОН у суботу, 11-го серпня 1984 р., о год. 9-ій ранку з церкви св. Покрови у Кліфтоні, Н. Дж., на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
дружина — МІНОДОРА
син — ВСЕВОЛОД
та ближча і дальша Родина в Україні

Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у США

У глибокому смутку повідомляємо Членство і Громадянство, що дня 5-го серпня 1984 р. відійшов у Вічність

Дорогий

Владика МАРКО

Архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви у Вільнім Світі.

•

Сердечне співчуття складаємо Родині Покійного та осиротілим Парофіянам катедри св. Димитрія в Картерет, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Об'єднання і Редакція журнала „Віра"

У глибокому жалю ділимося сумною вісткою із Родиною, Приятелями та Знайомими, що 1-го серпня 1984 року, по важкій недузі упокоїлась в Бозі

бл. п.

ЛЮБА ІРЕНА
НІМЦІВ-ВАЙНГАЙМЕР

Маґістер Права Університету Я. Казимира у Львові
Солістка Співачка Польського і Українського Радіо у Львові
Солістка Українського Оперного Театру у Львові
Солістка Австрійського Радіо і Концертів у Відні
Солістка Американських і Українських Концертів в Америці
Професор Співу Американських Католицьких Каледжів
і Католицького Університету Америки у Вашінґтоні

Уроджена в Перемишлі 10-го травня 1909 року.

ПОХОРОНИ відбулися 4-го серпня 1984 р. із церкви Св. Родини на Рак Крік Кладовище у Вашінґтоні, Д. К.

Муж — ГЕНРИК ВАЙНГАЙМЕР
Дочка — ТЕРЕСА ВАЙНГАЙМЕР-АРМІНҐТОН
із мужем СТЕФАНОМ і синочком НИКОЛАЙКОМ
Брат — МИРОСЛАВ НІМЦІВ
Пів-сестра — МАРІЯ СОНСЄДЗКА
Ближча і дальша Родина в Австралії, Европі та Америці

•

У світлу пам'ять проситься про пожертви на будову Українського Католицького Крайового Собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні, Д. К.

В невимовно глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 8-го серпня 1984 року з Волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність на 90-му році трудолюбивого життя,

наша Найдорожча і Незабутня МАМА, БАБУСЯ І ТЕТА

бл. п.

ОЛЕНА БЛАВАЦЬКА

вдова по бл. п. о. ІВАНОВІ БЛАВАЦЬКОМУ

Важким горем прибиті:

доньки:
ЛІДІЯ ЛЕМІШКА з чоловіком АНДРІЄМ
ДАРІЯ КОСТРУБЯК з чоловіком ДМИТРОМ
внуки — ІГОР ЛЕМІШКА, РОМАН КОСТРУБЯК з дружиною ІРИНОЮ
братанки — НЕСТОР КОГУТ, ВОЛОДИМИР КОГУТ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у заведенні Lilly and Zeiler Funeral Home, 1901-1907 Eastern Avenue, Baltimore, Md., **в п'ятницю, 10-го серпня 1984 р., о год. 7:30 веч.**

В суботу, 11-го серпня 1984 р., СЛУЖБА БОЖА буде відслужена в українській католицькій церкві св. Михаїла в Балтімор,, Мд., о год. 8:30 ранку, а опісля Тлінні Останки Покійної будуть перевезені на Вічний спочинок на український католицький цвинтар на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

ПРОСИМО ПРО МОЛИТВИ!

„Смолоскип"...

(Закінчення зі стор. 1)



Вид на телевізійні камери на пресконференції „Смолоскипу"2-го серпня в Лос Анджелесі. На пресконференції було вперше оприлюднено список 59 олімпійців, які померли в СССР загадковою смертю в молодому віці.

Як можна було передбачити, до справи смертности олімпійців в СССР відносилося більшість питань.

(Повний транскрипт пресконференції буде опублікований у осінньому випуску „Смолоскипу". Хто бажає скоріше одержати копію транскрипту, яка має 14 сторінок машинопису, без офіційних заяв, може звернутись до „Смолоскипу").

Під час пресконференції на залі з'явилися три особи з телевізійною камерою. Як згодом вдалося вияснити, вони були з СССР і з Болгарії. Користуючись загально прийнятим правом журналістів і фоторепортерів на пресконференціях, вони фільмували всіх присутніх на залі, всі матеріяли і книжки „Смолоскипу", що там були виставлені.

Під кінець запитів і відповідей, дійшло до сильної конфронтації між А. Каркоцем і кореспондентом совєтської публікації „Вісті Москви" В. Кавалявскасом і кореспондентом угорської пресової агенції. Нижче подаємо дещо скорочений транскрипт цієї частини пресконференції.

Питання (В. Кавалявскас): Пане Каркоць, я є кореспондентом совєтських „Вістей Москви". Я хочу поставити вам кілька питань. Як ви сказали, ви хочете, щоб українці були в Лос Анджелесі. Це значить ви поборюєте коаліцію „Не допустити совєтів" (Бен ди совєтс).

Відповідь (А. Каркоць): Точно дотримуючись олімпійського статуту, ми хочемо якнайбільш можливо широкої участи спортсменів (в Олімпійських Ігрищах). Ми так само огірчені, як совєтські спортсмени. Я не потребую вам говорити, що ваші чисельні спортові видання публікують листи спортсменів міжнародної кляси, совєтських спортсменів, які пишуть, як сильно вони розчаровані через неможливість брати участь (в Ігрищах). Ми боремося за те, щоб спортсмени з цілого світу були якнайчисленніше заступлені. Ми за те, щоб совєтський (Олімпійський Комітет) був розв'язаний, його визнання відкликано, а на його місце були створені 15 національних олімпійських комітетів. Ні, ми не боремося тут. Вони („Недопустити совєтів") мають право на свої переконання, ми проповідуємо наші власні.

Питання: Моє друге питання: українському спортсменові Валерію Борзову погрожували в Монтреалі на Олімпіяді 1976 року, що його вб'ють пострілом з публіки. Хто підготовляв цей терористичний акт — українська „організація"?

Відповідь: Хто є джерелом вашої інформації?

Питання: Сам Борзов говорив про це...

Відповідь: Ми засуджуємо всяку форму тероризму. Абсолютно. Тероризм є найбільшим порушником прав людини, про що ваш уряд повинен добре знати, практикуючи його (тероризм) так широко.

Питання: Моє останнє питання: загально відомо, що українські організації під час Другої світової війни співпрацювали з нацистами, вбиваючи українських жидів і членів інших народів...

Відповідь: (А.Каркоць перебиває його): Це нічим не підтверджена наклепницька заява і якщо у вас немає питань в справах, які ми тут обговорюємо, то краще перестаньте.

Питання (В.Кавалявскас продовжує): Я продовжую моє питання — чи ви порахували скільки потенціяльних майбутніх олімпійських чемпіонів ви вбили, під час війни...українських..

Відповідь: Ви маєте на увазі Сталіном?

Питання: Ні. Чи ви знаєте, що деякі українські організації співпрацювали з нацистами?

Відповідь: Мені відомо, що був французький уряд — Віші Франції. Мені відомо, що в різних окупованих країнах була нацистські уряди. Мені не відомо, щоб такий уряд був в Україні. Фактом є, що 3,9 мільйона українців було замордовані під час нацистської окупації України. Але це блідо виглядає, порівняльно до сім до десяти мільйонів українців, які були замордовані Сталіном під час колективізації і які померли штучною голодовою смертю. А моє питання до вас: скільки мільйонів українців було вбито совєтським режимом, що довело до зменшення кількости олімпійських учасників і кількости олімпійських чемпіонів українського народу... Замість того, щоб ставити добрі питання, ви піддаєте мені питання для моєї кращої і більш переконливої відповіді. Чи є ще якісь питання у вас, пане?

Питання (кореспондента угорської пресової агенції): Чи ви думаєте, що організація „Недопустити совєтів"... (не чітко).

Відповідь: Наша організація не має нічого спільного з ними. Це вільна країна. Вони можуть робити, що їм завгодно, коли ходить про питання участи в Олімпіядах. Це дуже просто. Ми за якнайбільшу і вільну участь в Олімпіядах згідно з олімпійським статутом.

Питання: Ви зробили дуже скомпліковану дослідну роботу. Ви тут дуже поширили свою пресову діяльність. Ви тут маєте пресовий центр, який працює день і ніч. Хто фінансує цю вашу діяльність?

Відповідь: Ви можете знайти всі інформації про нашу організацію... Чи можу я запитати, звідки ви є?

Питання: Угорське інформаційне агенство.

Відповідь: Добре. Ви можете одержати повні інформації про джерело нашого фінансування. Згідно з законами ЗСА, ми є заінкорпорована, неприбуткова організація... Ми є видавництво. Ми видаємо виховний квартальник, академічний квартальник про Східню Европу і українські питання прав людини. Ми публікуємо книжки, які одержуємо з СССР підпільними шляхами. Нашою основною підтримкою є українсько-американська спільнота на Заході.

Питання: Чи ви знаєте, що ця пресконференція і все, що тут було сказане і представлене - не багато доказів, але трохи статистики,–що вся ця діяльність є залякуюча для Совєтського Союзу і для цілого совєтського народу?

Відповідь: Я можу сказати вам, що поведінка совєтського уряду супроти свого власного народу і супроти своїх власних спортсменів є більше залякуючою.

Питання: Це ваша опінія.

Відповідь: Ви тільки що висловили свою. Чи не так?

Питання: Невже ви не бачите, що діяльність, зокрема такого характеру, має великий вплив на совєтів, на Совєтський Союз і на деякі країни, які є в союзі з СССР, через що вони не могли прибути на Олімпіяду в Лос Анджелес. Чи ви усвідомляєте собі це?

Відповідь: Це, що ви кажете — це немов звинувачувати... я не знаю... звинувачувати, наприклад, яблуко, яке впало з древа через землетрус в Санд Андреас. Це не наша вина, що совєтів тут немає. Це було рішенням (совєтського) уряду. І я можу вам сказати, що першою причиною, що їх тут немає був страх, що їх зможуть побити знаменито підготовані американці. Друга причина — це страх перед тестами проти заборонених препаратів. Третя причина - уряд ЗСА не піддався диктаторським вимогам (СССР), які заперечували перший параграф Конституції - свободу гарантовану нашою Конституцією. І дальше — він (уряд ЗСА) не захотів допомагати КГБ держати під замком своїх власних спортсменів. Чи є ще якісь питання?

Питання: Чи ви маєте докази на ці три точки?

Відповідь: А чи ви маєте будь-які докази, які заперечили б те, що я сказав?

Два дні перед пресконференцією „Смолоскипу" у вівторок, 31-го липня, у головному олімпійському пресовому центрі було розповсюджено повідомлення про цю надзвичайну пресконференцію. На наступний день, у середу, 1-го серпня, совєтське пресове агенство ТАСС розповсюднило з Москви в різних мовах повідомлення такого змісту: „Користуючись підтримкою властей ЗСА, скрайні праві групи розбурхують антисовєтську психозу на літніх Олімпійських Іграх. Свіжим доказом цього є поява на офіційній таблиці в головному пресовому центрі образливої летючки зліпленої українським еміґрантським сміттям. Летючка „повідомляла", вживаючи сирі антисовєтські фрази про „пресконференцію", заплянованy на ці дні. Поява цієї летючки в головному пресцентрі, до якого мають доступ лише акредитовані журналісти і офіційні представники Олімпійського Комітету Лос Анджелесу, є ще одним доказом атмосфери антисовєтської психози, яка розгортається тут... Коли ходить про летючку у пресовому центрі — це без сумніву є робота організацій, які беруть участь у безславній коаліції „Недопустити совєтів".

(На пресконференції було зложено заяву, що „Смолоскип" ніколи і нічого спільного не мав і не має з коаліцією „Недопустити совєтів").

„Групи, які входять до тієї каоліції, погрожували насильством совєтським спортсменам. Офіційні представники Білого Дому відкрито благословляли акції антисовєтських груп і доражували їм „посилювати тиск на совєтів". Останній факт показує, що ненависть до Совєтського Союзу дальше підсилюється екстремістами, що є черговим доказом добре обоснованого рішення, яке прийняв Крайовий Олімпійський комітет СССР, заявляючи, що совєтським спортсменам неможливо брати участь в Іграх в Лос Анджелесі".

Приголомшуючі інформації і список олімпійців, які померли передчасно і загадково в 1952-82 роках (до списка олімпійців СССР додано для порівняння також імена передчасно померлих олімпійських медалістів ЗСА, Німеччини Італії, Франції і Великої-Британії) заскочили Міжнародний Олімпійський Комітет, його Медичну комісію і світову пресу. В короткому часі, не маючи в Лос Анджелесі олімпійських архівів, офіційним представникам і представникам преси було неможливо незалежно перевірити достовірність „Смолоскипу". Наприклад, бюро „Ню Йорк Таймсу" вело довгу розмову з бюром „Смолоскипу" в Лос Анджелесі, щоб перевірити імена не лише олімпійців СССР, але й американських.

Першу вістку світові про пресконференцію подала радіовисильня Ен-Бі-Сі, яка поширила її по цілих ЗСА по полудні 2-го серпня. Того самого дня передала цю вістку на різних мовах радіостанція „Свобода", „Вільна Европа", „Голос Америки".

Телевізійні станції в Каліфорнії, канали 11 і 5, подали репортажі з пресконференції і інтерв'ю з А. Каркоцем і А. Сороковським.

Напередодні пресконференції, 1-го серпня, у великому щоденнику „Дейлі Нюз" появилася на першій сторінці олімпійської частини газети велика стаття, яка інформувала не лише про смертність олімпійців СССР, але й про питання участи України в Олімпійських Ігрищах і про діяльність „Смолоскипу".

У п'ятниця, 3-го серпня появилися велика стаття під заголовками на шість колонок у великій каліфорнійській газеті „Реджістер". Того самого дня появилася велика стаття ілюстрована фотографіями двох українських олімпійських чемпіонів Ю. Рябчинської (яка померла в 1973 році і Ю. Лагутина (помер 1978 р.) у великій балтіморській газеті „Сан"

У суботу, 4-го серпня, появилася обширна інформація про пресконференцію в одній з найбільших газет ЗСА „Лос Анджелес Таймс".

Зі статтей і розмов з журналістами стало відомо, що вони перевіряли інформації „Смолоскипу" у Міжнародному Олімпійському Комітеті, її Медичній комісії, з представниками СССР на XXIII Олімпіяді Смірновим і Адріяновим, окремими спеціялістами, а також з Організайним Комітетом Олімпіяди, запитуючи його, як пресові повідомлення „Смолоскипу" опинилися в головному олімпійському пресцентрі.

ОФІЦІЙНЕ ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ірану ІРНА категорично заперечило поширювані на Заході вістки, що релігійний фанатик і диктатор Ірану аятолла Хомейні помер в неділю, 5-го серпня ц.р. „Це не є вже перший раз, що такі поголоски поширюють ворожі до Ірану сили", — заявили іранські офіційні чинники. В Теграні поширились чутки, що Хомейні, якому сповнилося 84 роки, не живе і що його ніхто не бачив вже шість місяців. У Вашінґтоні речники Державного департаменту заявили, що вони чули поголоски про смерть Хомейні вже від двох місяців, але не можуть підтвердити їх.

Українці...

(Закінчення зі стор. 2)

протухле. У вузькому боці казамату маленьке віконечко. З віконечка видно кладовище. Після півгодини у казематі кров припливає до голови і людину охоплює почуття страху. Із стелі капає холодна вода. Одіж на в'язневі гнила. Кальнишевського виводили з каземату тільки три рази в рік.

Як відомо, Кальнишевському треба було давати один карбованець на добу на утримання із сконфіскованого майна війська Запорізького. У манастирі видавали Кальнишевському утримання при кінці кожного місяця. З того виходить, що Кальнишевський був на „упривілейованому" становищі, бо решта в'язнів отримувала на харчування дев'ять карбованців річно. Кальнишевський не витрачав усіх призначених йому грошей і мав ощадності. У день смерти Кальнищевський залишив багате Евангеліє, вагою 34 фунти, яке було варте 2,435 карбованців. У згаданому казематі Кальнишевський просидів 15 років, після того його перевели у краще приміщення, де він просидів дев'ять років.

Указом Олександра I з 2-го квітня 1801 року Кальнишевському „даровано прощение" і право мешкати там, де він схоче. Тоді Кальнишевському було 110 років, з них останні 25 років він прожив як в'язень. Не дивлячись на те, Кальнишевський не втратив ясного розуму, але осліп. Він не покористав з дозволу царя і залишився у манастирі. 1803 року Кальнишевський помер. Могила його знаходиться на головному дворі Соловецького Кремля перед Преображенським собором. Нагробна плита з сірого полірованого ґраніту.

Епітафія на гробі така:

„Здесь погребено тело в Бозе почившего бывшего некогда Запорожской грозной Сечи казаков атамана Петра Кальнышевского, сосланого в ету обитель по Высочайшему повелению, снова бил освобожден в 1801 году, но уже сам не пожелал оставить обитель, в коей обрел душевное спокойствие, искренно познавшего свои вины. Скончался 1803 года, октября 31 дня, 112 лет от роду, смертью благочестивою, доброю".

Висновок теперішніх совєтських дослідників-істориків: Кальнишевський став жертвою національно-колоніяльної політики царизму.

Першим чужинцем на Соловках був на початку XУII століття латинський проповідник, чернець-католик, Микола де Мелло.

У Росії до революції манастирі ділились на штатні і заштатні. Штатні манастирі мали від уряду утримання, залежно від кількости ченців. До першої кляси належали ставропігіяльні. Ними безпосередньо відав Синод. До цієї кляси належав і Соловецький манастир. Заштатні манстирі існували без дотацій уряду. Жили і то непогано власними доходами. 1882 року всіх манастирів в Росії було 667. 1840 року ченців було 5,035 і це число все побільшувалося. 1883 року вже було 6,780, черниць 5,046, послушників 4,051, послушниць 13,858.

Приходи, які манастирі діставали від прочан, вирахувати неможливо, але вони були великі і до революції 1917 року нараховувались мільйонами карбованців. Доходи складались з продажу свічок, кошелькові, кружечні-тарілкові, молебені, приходи від продажу ікон, картин релігійного змісту, чоток, хрестів, за похорони і поминання померлих. Був поважний дохід з готелів, „странноприимних" домів (будинок для прочан). Манастирі винаймали крамниці, заїздні двори, площі на ярмарки і т.д.

Манастирі у Москві та Петербурзі таких доходів мали річно до ста тисяч карбованців.